

Kurzus kódja(i): FLM-271.41, FLM-272.01

Kurzus címe: Műfaji megközelítések: az amerikai road movie

Tanár neve: Varró Attila

Kurzus időpontja, helye: hétfő 17.45 – 19.15, 34-es terem

Kurzus típusa: előadás

Kurzus leírása: A kurzus célja műfajelméleti és történeti alapozás. Egyrészt a road movie kategóriáján keresztül vizsgálja a műfaj fogalmát (milyen közös tulajdonságokon osztoznak a különféle road movie-k, műfaji ismérveknek tekinthetőek-e ezek, és mi alapján választhatók le a népszerű alapszánerek vonásaitól), valamint a műfaji működést befolyásoló tényezőket (gyártási rendszer, közönségrétegek, szerzői hullámok) – másrészt kronologikus rendben végigkövetve a road movie történetét és kapcsolatát más zsánerekkel összefüggéseket keres az Egyesült Államok társadalmi/politikai változásai és az utazásnarratívák átalakulásai között (földrajzi útvonalak, hőstípusok, motivációk és irányok).

1. Műfaj és kezdetek: travelogue és hajszafilm. A jármű-western.
2. A „social problem” film – társadalom és haladás
3. A bűnügyi film: thriller és noir – menekülő emberek és menekülő szerelmesek
4. Kaland és akciófilm: race film és biker movie (mainstream és exploitation)
5. Road movie és Új-Hollywood: a klasszikus road movie tipológiája (gengszter road movie, chase film, road race movie)
6. Road movie és Új-Hollywood: modernizmus és műfajiség
7. Road movie és Új-Hollywood: posztmodern és fantasztikum
8. A coming-of-age film: nosztalgia és tinifilm
9. A vígjáték: screwball és buddy film – kapcsolati dinamikák
10. A road horror: sorozatgyilkosok úton-útszélén
11. Rétegfilmek: női és geronto road movie
12. Műfaji úthálózatok: szerzőiség és műfajiség

Kurzus teljesítésének követelményei: Az érdemjegy két részből tevődik össze fele-fele arányban: egy 8000-12000 karakter terjedelmű, elemző házi dolgozat (három témából választva) és a félév alapfogalmaira és kötelező filmjeire vonatkozó teszt.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek A műfaji gondolkodásmód képessége a kötelező filmek elemzésén keresztül.

Kötelező / ajánlott filmek: A kötelező filmek az alábbiak közül az első óra keretében kerülnek kiválasztásra.

1. Műfaj és kezdetek: travelogue és hajszafilm. A jármű-western
The Great Train Robbery, The General és a Stagecoach
2. A „social problem” film – társadalom és haladás
Sullivan’s Travel, Grapes of Wrath, Wild Boys of the Road, Her Uncle Sam, I am a Fugitive from a Chain Gang; Thieves’ Highway // It Happened One Night, Without Reservations,
3. A bűnügyi film: thriller és noir – menekülő emberek és menekülő szerelmesek
Gun Crazy, They Live by Night, Detour, Dust Be My Destiny, Where Danger Lives, Tomorrow is Another Day, Saboteur, Raw Deal, Desperate, The Hitch-Hiker, North by Northwest
4. Kaland és akciófilm: race film és biker movie (mainstream és exploitation)
Grand Prix, Le Mans, Winning, Little Fauss and Big Halsy, Bobby Deerfield; The Great Race / Motorpsycho, Wild Angels, Savage 7, Hells Angels on

Wheels, Naked Angels, The Glory Stompers, The Cycle Savages

5. Road movie és Új-Hollywood: klasszikus (gengszterfilm, chase film, road race movie)

Vanishing Point, Bonnie és Clyde, Sugarland Express, Great Smokey Road Block, Smokey and the Bandits, Getaway, Convoy, Boxcar Bertha, Paper Moon, Emperor of the North, Dirty Mary Crazy Larry, Gauntlet, The Gumball Rally, Cannonball Run

6. Road movie és Új-Hollywood: modernizmus és műfajiság

The Rain People, Two-Lane Blacktop, Easy Riders, Road Movie, Wanda, Badlands, Thieves like Us, Honeymoon Killers, Bring Me the Head of Alfredo Garcia, Bound for Glory, Five Easy Pieces, All the Marbles, Out

7. Road movie és Új-Hollywood: posztmodern fantasztikum

Death Race 2000, Gas-s-s-s, Damnation Alley, The Last Chase, Race with the Devil, The Wraith, The Wiz, Muppet Show Movie, Starman és Close Encounters of the Third Kind

8. A coming-of-age film: nosztalgia és tinifilm

The Sure Thing, Fandango, American Graffiti, Joyride, Border Radio, Pee-Wee's Big Adventure, Smoke Signals, Road Trip

9. A vígjáték: screwball és buddy film

Something Wild, Blues Brothers, Rain Man; Back Roads, Coast to Coast, Midnight Run, Homer and Eddie, Planes, Trains and Automobiles, The Chase, Hollywood or Bust, Lost in America, To Wong Foo: Thanks for Everything Julie Newmar

10. Road horror: sorozatgyilkosok úton és útszélen

The Hitcher, Freeway, Duel; Hills Have Eyes, Henry: Portrait of a Serial Killer, Kalifornia, Natural Born Killers, Near Dark, Delusion, Breakdown, Highway to Hell, Horror House on Highway 5, Joy Ride, Jeepers Creepers

11. Rétegfilmek: női és geronto road movie

American Honey, Thelma és Louise, Alice Doesn't Live Here Anymore, Boys on the Side, Dirty Girl, Crossroads // Harry and Tonto, Straight Story, Nebraska

12. Műfaji úthálózatok: szerzőiség és műfajiság

Wild at Heart, Simple Men, Living End; My Own Private Idaho, The Darjeeling Limited, Death Proof, Brown Bunny, O Brother Where are Thou? Little Miss Sunshine, The Road, On the Road

Kötelező / ajánlott irodalom: David Laderman: Driving Visions: Exploring the Road Movie, University of Texas Press, Austin, 2002

Jack Sergeant-Stephanie Watson: Lost Highways: An Illustrated History of Road Movies (Creation Cinema Collection) , London, Creaton, 1999

Neil Archer: Looking For America – The US Road Movie In: Neil Archer: The Road Movie: Searching for Meaning, Wallflower Press 2016, pp. 11-46

Jonathan Bignell: A részlettől a jelentésig. A *Sivár vidék* és a mozgóképi artikuláció, Apertúra, 2008/ősz <http://apertura.hu/2008/osz/bignell>

Thomas Elsaesser: A kudarc pátosza: amerikai filmek a 70-es években. Jegyzetek a motiválatlan hősről In: Metropolis, 2010/3: Hollywoodi Reneszánsz pp. 56-66.

Ina Rae Hark: Fear of Flying: Yuppie critique and the buddy-road movie in the 1980s In: Steven Cohan – Ina Rae Hark: The Road Movie Book, London, Routledge, 1997, pp. 204-231.

Anne Hurault-Paube: The paradoxes of cinematic movement: is the road movie a static genre?

<https://miranda.revues.org/6257>

Frederick Jameson: Térrendszerek az *Észak-északnyugatban*, In: Metropolis 2008/1: Film és tér

Ian Leong, Mike Sell, and Kelly Thomas: Mad Love, Mobile Homes and Dysfunctional Dicks In: Steven Cohan – Ina Rae Hark: *The Road Movie Book*, London, Routledge, 1997, pp. 70-89

Marsha Kinder: *Thelma & Louise* and *Messidor* as Feminist Road Movies In: *FilmQuarterly* 4 (1991-92/Winter) pp. 29-34

Bernice Murphy: That Truck Driver Tried to Kill Me! – The Highway Nemesis Narrative In: *The Highway Horror Film*, New York, Palgrave-Macmillan, 2014 pp. 39-60.

Devin Orgeron: Misreading America in Dennis Hopper's *Easy Rider* In: Devin Orgeron: *Road Movies From Muybridge and Méliés to Lynch and Kiarostami*, New York, Palgrave - Macmillan, 2008 pp. 101-127,
<http://www.palgraveconnect.com/pc/doi/finder/view/10.1057/9780230610217>

Walter Salles: Notes for a Theory of the Road Movie, *The New York Times*, 2007, nov. 17
<http://www.nytimes.com/2007/11/11/magazine/11roadtrip-t.html>
